

Я. І. Дзяргаус

**ДЭРЫВАЦЫЙНАЯ АДАПТАЦЫЯ НЕАЛАГІЗМАЎ АНГЛІЙСКАГА
ПАХОДЖАННЯ (на прыкладзе дзеяслоўных вытворных)**

З пашырэннем інтэрнэту і культурных сувязей з носьбітамі іншых моў з'яўляецца усё больш шанцаў сустрэць неалагізмы ў якасці запазычанняў (*ангрэйдзіць, інсталяваць, краўдфандзіць, крэатывіць*). Мэтай даследавання з'яўляецца вылучыць адаптаваныя неалагізмы англійскага паходжання ў узусе сучаснай беларускай мовы. Аб'ектам даследавання сталі 68 дзеяслоўных вытворных неалагізмаў англійскага паходжання ў беларускай мове.

Пры аналізе лексічных адзінак па дзеяслоўных класах атрымліваецца наступная карціна: найбольш прадуктыўным з'яўляецца трэці прадуктыўны

клас – 34 адзінкі (50 %). Гэта дзеясловы, якія маюць суфіксы *-ава-*, *-ява-*, (*замбіраваць*, *міксаваць*, *панкаваць*, *пілатаваць*). 26 дзеясловаў чацвёртага прадуктыўнага класа (38,2 %) складаюць другую па велічыні групу. Гэта дзеясловы, якія маюць суфіксы *-і-*, *-ы-* (*прапіярыць*, *посціць*, *гугліць*, *апгрэйдзіць*). Дзеясловы першага прадуктыўнага класа з суфіксамі *-а-*, *-я-*, *-э-*, *-е-* складаюць толькі 6 адзінак (*юзаць*, *клікаць*, *лайкаць*). Дзеясловы з суфіксам *-ну-* (*клікнуць*, *лайкнуць*) прадстаўляюць другі прадуктыўны клас і складаюць 2,9 %. Мадэлі непрадуктыўных класаў дзеясловаў не рэалізаваны.

Прааналізаваўшы лексічныя адзінкі паводле словаўтваральнай мадэлі выяўлены наступныя заканамернасці: адназоўнікавыя дзеясловы (паводле мадэлі $N+(\text{суф.})+\square$) складаюць 43 адзінкі (63,2 %), напрыклад: *прадзюсіраваць*, *фармаціраваць*, *посціць*. Дзеясловы, утвораныя з дапамогай прэфіксаў (паводле мадэлі $\text{прэф.}+V$) складаюць 13 адзінак (19,1 %), напрыклад: *заміксаваць*, *адсканіраваць*, *дэінсталяваць*. Дзеясловы, утвораныя з дапамогай прэфіксаў (паводле мадэлі $V+\text{постф.}$) складаюць 6 адзінак (8,8 %), напрыклад: *сканіравацца*, *апгрэйдзіцца*, *замбіравацца*. Дзеясловы, запазычаныя непасрэдна з англійскай мовы (не ад адпаведнага назоўніка ў беларускай мове, хоць на першы погляд яны маюць адпаведныя назоўнікі) таксама складаюць 6 адзінак (8,8 %), напрыклад: *інсталяваць*, *скрабіраваць*, *інсталіраваць*. Сюды ж уваходзіць і дзеяслоў *юзаць*, які ўвогуле не мае адпаведнага назоўніка.

Такім чынам можам зрабіць высновы, што ў сучаснай беларускай мове дзеяслоўныя вытворныя ўтвараюцца з дапамогай толькі прадуктыўных класаў дзеясловаў, аднак колькасна дамінуюць 3-і і 4-ы класы, а большасць дзеясловаў утворана менавіта ад англійскіх назоўнікаў.